TEGENWOORDIGE STAAT DER NEDERLANDEN.

AMSTERDAM

1750.

Beschrijving van het Baljuwschap van BREDERODE en deszelfs onderhoorige Ambagten en dorpen.

N. SAMSOM - ALPHEN AAN DEN RIJN

Z E S D E   H O O F D S T U K

Beschrijving van het Baljuwschap van BREDERODE en deszelfs onderhoorige dorpen en ambagten.

BALJUW-SCHAP VAN BREDERODE.

Weſtvriesland geſchied is. In den jaare 1749, werdt hier toe aangeſteld de Heer DAMAS GULDEWAGEN, toen Sekretaris der Stad Haarlem. De LEENMANNEN dienen ieder twee jaaren, waar van 'er eenige jaarlyks afgaan omtrent Paaſchen, voor welke de nieuwe uit eene Nominatie van Baljuw en Leenmannen door de Staaten worden verkooren en aangeſteld.

Leenkamer.

De Baljuw van Brederode is ook STADHOUDER VAN DE LEENEN, en de LEENMANNEN zyn dezelfde als die van de Hooge Vierſchaar, gelyk derzelver SEKRETARIS ook GRIFFIER van de Leenkamer is.

Houtveſter.

Voorheenen was de Baljuw van Brederode ook HOUTVESTER over de Wildernisſen in 't Baljuwſchap; doch, ſedert July des jaars 1749, is dit Ampt van Houtveſter en van Baljuw verdeeld, en tot Houtveſter van Brederode aangeſteld de Heer MATTHEUS LESTEVENON, Heer van Berkenrode, tegenwoordig Ambaſſadeur van de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden by den Koning van Vrankryk. In den beginne deezer Eeuw waren de Houtveſteryen deezer Landen in verval geraakt; doch in den jaare 1716, werdt door de Raaden en Rekenmeeſters der Graaflykheids Domeinen, op bevel van Hunne Edele Groot Mogenden, gelaſt dat de Houtveſter en vyf MEESTERKNAAPEN het Jaggerigt van Brederode zouden uitmaaken, en deeze Meeſterknaapen dit Ampt hun leven lang behouden. Tot deeze Waardig-

July 1749 tot hout-
vester van Brederode
aangesteld de heer
Matthens Lestevenon,
Heer van Berkenrode,
tegenwoordig „Ambas-
sadeur van de Staaten
Generaal der Vereenig-
de Nederlanden bij
den Koning van
Vrankrijk" –

digheid moeten 'er beurtelings drie uit Haarlem en twee uit Amsterdam of drie uit Amsterdam en twee uit Haarlem in dit Kollegie zitten. Het wordt door denzelfden Sekretaris, als die van het Baljuwschap bediend. Ook heeft dit Kollegie een Advokaat van de Wildernissen.

Baljuwschap van Brederode.

De Vergadering van het Baljuwschap, Houtvestery en Leenkamer worden gehouden te Haarlem op het Stadhuis of het Prinsenhof. De Bode van Brederode neemt de zaaken waar van alle de drie Kollegien.

De Ambagten onder het Baljuwschap van Brederode zyn Zandvoort, Tetrode, Albrechtsberg en Vogelenzang, Haarlemmer-Liede, Noord-Schalkwyk, Schooten, Zuid- en Noord-Akendam, Hof-Ambagt, Velzen, Schoorl en Kamp. Van deeze Ambagten worden Schoorl en Kamp, volgens de Handvesten van Kennemerland (g), alleen onder de Kennemervolgers gerekend; dat zyn zulke Plaatsen, die ook Kennemerregten verkreegen hebben. Alle de overige Plaatsen onder het Baljuwschap van Brederode [illegible] daar, nooh tot het eigenlijk Kennemerland [illegible] Kennemergevolg [illegible]ken.

Ambagten en Dorpen onder 't Baljuwschap van Brederode.

(g) Zie Handv. van Kennemerl. [illegible]

Van de Kerken onder het Baljuwschap van Brederode behooren Velzen, Albrechtsberg of Bloemendaal en Zandvoort onder de Klassis van Haarlem. Schoorl behoort onder de Klassis van [illegible] [illegible] Vereenigde [illegible]

BALJUWSCHAP VAN BREDERODE. Zandvoort.

ZANDVOORT is een maatig Zeedorp, een groot Uur gaans beweſten Haarlem aan de Noordzee gelegen. Het heeft, naar alle gedagten, zynen Naam ontleend van de Zandduinen. Het geheele Ambagt ſtaat in de Quohieren der Verponding voor 46 Morgen Lands aangetekend. In den jaare 1632, werden 'er uit Zandvoort 1[illegible]8 Huizen in de Lyſten der Verpondingen gebragt. In den jaare 1722, beſtondt het in 92 Huizen, 626 Perſoonen, zoo jong als oud, meerendeel van den Hervormden Godsdienſt, van welken [illegible] 120 Ledematen gerekend werden. Het Getal der Huizen ſtaat, in de Lyſt van den jaare 1732, op 89 begroot. Deeze Vermindering kan men ten deele toeſchryven aan de Watervloeden, die dit Zee-Dorp heeft geleeden. De Overblyffels der Oude Kerk van Zandvoort, die veel grooter was dan de tegenwoordige, vertoonen de tekenen der Verwoeſting, die dezelve in de Spaanſche Beroerten heeft ondergaan. Een gedeelte van dit Gebouw werdt op koſten van 's Lands Staaten, weder onder dak gebragt, tot het oeffenen van den Godsdienſt bekwaam gemaakt, en met een ſpitſen Tooren voorzien. In deeze Eeuw werdt deeze Kerk, op koſten van den tegenwoordigen Ambagtsheer, merkelyk verbeterd, door het verſterken der Muuren, het maaken der Venſters en Vloeren, het vernieuwen van den Predikſtoel, benevens de Zitbanken voor die van den Geregte en den

Ker

Kerkenraad. Aan den Muur van de Land- zyde is ook een Kapel gebouwd met een Grafkelder tot een Begraafplaats voor het Geſlagt van den Heere van Zandvoort. Deeze Kapel heeft haaren Ingang in de Kerk en de Begraafplaats, welke door een Hek omringd wordt, pronkt met koſtelyke Sieraden van keurlyk en net uitgewrogt Marmer. Het Kerkhof is mede door den Ambagtsheer met een nieuwen Muur omvangen. De Roomſchgezinden hebben aan het Dorp een Kerkhuis, waar in de Dienſt verrigt wordt door den Prieſter van Overveen of zyn Kapellaan. In het Dorp is een Gaſthuis voor Oude-Mannen en Vrouwen, onder 't Beſtier van de Regeering, een Theſaurier en byzondere Regenten, die gehouden zyn Rekening te doen aan den Ambagtsheer. De Ingezetenen geneeren zig meeſt met de Zeevisschery en het droogen van Viſch, die in overvloed, zoo wel als de verſche Viſch, in Haarlem en Amſterdam verkogt wordt. De Ambagtsheerlykheid, die tot den jaare 17[illegible] toe, aan de Graaflykheid behoord heeft, werdt toen voor Tienduizend Vyfhonderd Guldens verkogt aan den Heere Paulus Loot, die dezelve noch bezit. Gemelde Heer kogt te dier tyd mede de Zandvoorder Duinen, die drie in Getal zyn voor Vierduizend Eenhonderd en Veertig Guldens, en het Ampt van den Bode voor Driehonderd Guldens. Hy ſtelt 'er een Schout, zeven Schepenen

BALJUWSCHAP VAN BREDERODE. *Zandvoort.*

en een Schretaris aan. De Schepens worden jaarlyks omtrent Paasschen uit een dubbel getal gekooren. Schout en Schepens begeeven alle de Bediening en Geedkeuringe van den Heer; doch de Koster wordt op hun voorslag en dien van den Kerkenraad, door den Ambagtsheer aangesteld. Van ieder Dorpschuit wordt aan den Heer twee Guldens betaald, in plaats van den halven Visch. Het Regt voor den Afslag van den vreemden Visch wordt ten behoeve van den Ambagtsheer verpagt en ingezameld. Over [illegible] Zandvoort met Overveen de Vogelenzang en Bloemendaal is tusschen Burgemeesteren van Haarlem, als Ambagtsheeren der laatstgemelde Geregtsbannen en den Ambagtsheer van Zandvoort, in den jaare 1735, een minnelyke Overeenkomst aangegaan, volgens welke ieder Grondgebied met behoorlyke Scheipaalen wordt afgeperkt. Tot Gerief van het Dorp is hier reeds in den jaare 1725 een Wagen eer [illegible], waar van het Reglement door Baljuw en Leenmannen van Brederode, in den jaare 1741, is aangenomen en door den Hove van Holland, in den jaare 1746, bekragtigd.

Tetrode, Albrechtsberg en Vogelenzang.

Tetrode, Albrechtsberg en Vogelenzang strekken zig van 't Zuiden naar 't Noorden in een regte Streek van Noordwykerhout tot aan Velzen, tusschen de Duinen van de Noordzee en het Regtsgebied van Hillegom, Bennebroek, Heemstede, Haarlem, Akendam, Zaanen en Schoten. Zy maaken te samen eene Ambagtsheerlykheid

held uit: gelyk zy ook te ſamen gemeenſchap van Verponding hebben. Voor de Landen in deeze drie Landſtreeken zyn in de Quohieren der Verponding van ouds 1010 Morgen, 385 Roeden Lands aangetekend; doch in laater tyden zyn zy begroot op 977 Morgen, 138 Roeden. In de Lyſt van den jaare 1632, werden 'er voor alle drie 107 Huizen gebragt. In die van den jaare [illegible] vinden wy 217 Huizen, waar onder 31 Huizen met Bleeken; een andere Lyſt ſtelt het getal op 220. Tetrode, Albrechtsberg en de Vogelenzang hebben alle drie braave Buurten. Tetrode is in 't gemeen beter bij den naam van Overveen en Albrechtsberg by dien van Bloemendaal bekend, en deeze verſchillende benaaming is oorzaak, dat ſommigen, ten onregte, vyf Plaatſen van deeze drie gemaakt hebben (h).

BALJUWSCHAP VAN BREDERODE. *Tetrode, Albrechtsberg en Vogelenzang.*

(h) *Schoemaker op de Noordb. Arkadia.* bl. 443, 447.

VOGELENZANG legt het Zuidelykſte en paalt hier aan Noordwykerhout, gelyk ten Ooſten aan Hillegom, Bennenbroek, Heemſtede en Berkenrode. Hier was weleer een Graaflyk Luſthuis, het *Huis in de Vogelenzang* geheeten, dat, door Graave Floris den V, geſtigt werdt. Voor ruim een Eeuw lag het ten gronde toe verdelgd; doch het werdt kort daar na door den Heere Jakobus de Jong, omtrent in den tegenwoordigen ſtaat herbouwd, en pronkt met een fraai zeskantig Tooren-tje op [illegible]den, rondsom met glazen [illegible]

Vogelenzang.